

RAPORTUL AUDITORULUI INDEPENDENT

Către Acționari,

Societatea Națională de Transport Feroviar de Călători - "CFR Călători" S.A.

Raport cu privire la auditul situațiilor financiare

Opinia cu rezerve

1. Am auditat situațiile financiare individuale ale **Societății Naționale de Transport Feroviar de Călători - "CFR Călători" S.A. ("Societatea")** - cu sediul social în București, Bd. Dinicu Golescu nr. 38, sector 1, identificată prin codul unic de înregistrare fiscală RO 11054545, care cuprind Situația individuală a poziției financiare la data de 31 decembrie 2019, și Situația individuală a rezultatului global, situația individuală a modificării capitalului propriu și situația individuală a fluxurilor de trezorerie pentru exercițiul financiar încheiat la această dată, precum și un sumar al politicilor contabile semnificative și alte note explicative.

2. Situațiile financiare la 31 decembrie 2019 se identifică astfel:

➤ Activ net/Total capitaluri proprii:	1.089.228.153 Lei
➤ Pierdere netă a exercițiului financiar:	161.249.863 Lei

3. În opinia noastră, cu excepția efectelor posibile ale aspectelor prezentate în secțiunea *Baza pentru opinia cu rezerve* a raportului nostru, situațiile financiare individuale anexate prezintă fidel, sub toate aspectele semnificative, poziția financiară a Societății la data de 31 decembrie 2019, și performanța sa financiară și fluxurile sale de trezorerie aferente exercițiului încheiat la această dată, în conformitate cu Ordinul Ministrului Finanțelor Publice nr. 2844/2016 pentru aprobarea Reglementărilor contabile conforme cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară ("OMFP 2844/2016").

Baza pentru opinia cu rezerve

4. Societatea a raportat în Situația poziției financiare atașată imobilizări corporale constând în material rulant (locomotive, vagoane și automotoare și rame electrice), cu valoarea contabilă de 1.974,8 milioane Lei la 31.12.2019 (2018: 2.167,4 mil. Lei). La finele perioadei curente de raportare, o parte a acestor mijloace fixe era scoasă din uz în vederea reparării sau pentru alte intervenții, operațiune ce a început acum mai bine de 10 ani. În cursul exercițiului financiar curent, Societatea a efectuat în legătură cu aceste active neutilizabile reparații în valoare de 148,5 milioane Lei. Cu toate că acesta este un indiciu privitor la deprecierea acestor poziții, Societatea nu a estimat valoarea lor recuperabilă, așa cum prevede standardul IAS 36 <Deprecierea activelor> (art. 8 și 9). Ca urmare, situațiile financiare atașate nu cuprind ajustări aferente pentru deprecierea imobilizărilor corporale neutilizate. Informațiile disponibile nu au fost suficiente pentru a ne permite să determinăm acele ajustări care ar fi fost necesare pentru a corecta negativ valoarea contabilă a materialului rulant scos din producție până la nivelul valorii sale recuperabile. Opinia noastră de audit asupra situațiilor financiare individuale ale exercițiului anului 2018 a conținut o rezervă în același sens.

5. Societatea a raportat în Situația poziției financiare atașată creanțe în relație cu Ministerul Transporturilor (MT) și Autoritatea pentru Reforma Feroviară (ARF), totalizând 24,6 milioane Lei, pentru care au fost deschise acțiuni în instanță pentru recuperare. Unele litigii sunt în diferite faze de judecată, iar altele au fost soluționate favorabil Societății, care a obținut mai multe titluri executorii vs. MT și a deschis dosare de executare silită. Cu toate acestea, la data prezentului raport Societatea a încasat doar 1,86 milioane lei și, în contextul existenței unor pârghii legale limitate pentru recuperarea sumelor, nu a putut prezenta estimări rezonabile cu privire la șansele de recuperabilitate a pretențiilor formulate. Situațiile financiare atașate nu includ ajustări specifice pentru pierderi de valoare aferente acestor creanțe. Informațiile disponibile nu ne-au permis să estimăm acele ajustări care ar fi fost necesare pentru a prezenta creanțele neîncasate în sumă de 22,7 milioane Lei la valoarea probabilă de încasat.

6. Am desfășurat auditul nostru în conformitate cu Standardele Internaționale de Audit ("ISA"), Regulamentul UE nr. 537 al Parlamentului și al Consiliului European (în cele ce urmează "Regulamentul") și Legea nr. 162/2017 ("Legea"). Responsabilitățile noastre în baza acestor standarde sunt descrise detaliat în secțiunea "*Responsabilitățile auditorului într-un audit al situațiilor financiare*" din raportul nostru. Suntem independenți față de Societate, conform Codului Etic al Profesioniștilor Contabili emis de Consiliul pentru Standarde Internaționale de Etică pentru Contabili (Codul IESBA), conform cerințelor etice care sunt relevante pentru auditul situațiilor financiare în România, inclusiv Regulamentul și Legea, și ne-am îndeplinit responsabilitățile etice conform acestor cerințe și conform Codului IESBA. Credem că probele de audit pe care le-am obținut sunt suficiente și adecvate pentru a furniza o bază pentru opinia noastră cu rezerve.

Incertitudini semnificative cu privire la continuarea activității

7. Atragem atenția asupra Notei 2.1(e) "Continuitatea activității" la situațiile financiare individuale anexate, care indică o pierdere de 161 milioane Lei înregistrată de Societate pentru exercițiul anului 2019, o pierdere cumulată de 382,8 milioane Lei înregistrată la finele lui 2019, precum și faptul că, la aceeași dată, datoriile curente depășesc activele curente cu 577 milioane Lei. Aceste elemente, împreună cu cele prezentate în Notă, reprezintă indicii cu privire la riscuri semnificative privind capacitatea Societății de a genera resurse suficiente necesare continuării activității în perioadele următoare. Conducerea Societății consideră adecvată aplicarea principiului continuității activității la întocmirea situațiilor financiare la data și pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2019, dată fiind importanța economică, socială și strategică a activității Societății. Opinia noastră nu conține o rezervă cu privire la acest aspect.

Evidențierea unor aspecte

Dorim să atragem atenția asupra următoarelor aspecte:

8. Nota 14 "Provizioane" la situațiile financiare individuale anexate prezintă situația litigiilor în care este implicată Societatea, având calitate procesuală de pârât. Se află în derulare, în diferite faze de judecată, un număr considerabil de acțiuni în instanță ce vizează Societatea, iar cauzele vizate sunt diverse ca natură: de muncă, civile sau în contencios. Pentru o parte a acestor litigii, cu precădere cele având ca obiect pretenții vizând drepturi salariale, conducerea a recunoscut provizioane pentru riscuri și cheltuieli. Rezultatele finale ale tuturor proceselor aflate în derulare, respectiv posibilele implicații suplimentare ale acestora asupra situațiilor financiare atașate, vor putea fi determinate pe măsura emiterii unor decizii ale instanțelor.

9. La data emiterii situațiilor financiare atașate, Societatea face obiectul unui control fiscal având ca obiectiv principal calculul impozitului pe profit pentru perioada 2012-2017. Sistemul fiscal românesc este caracterizat de schimbări repetate ale legislației, uneori intempestive, iar tranzacțiile derulate de Societate cu impact în sfera impozitului pe profit sunt complexe prin natura și istoricul lor. Concluziile controlului ar putea genera implicații cu privire la tratamentul fiscal aplicat de companie, posibilele efecte asupra situațiilor financiare atașate neputând fi estimate decât pe măsura emiterii unor decizii din partea autoritatilor fiscale.

10. Nota 2.1(e) "Continuitatea activității" la situațiile financiare individuale anexate descrie faptul că activitatea Societății este semnificativ influențată de prevederile Contractului de servicii publice pentru perioada 2016 - 2019 încheiat cu Ministerul Transporturilor (aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.231/2016), contract ce stabilește nivelul maxim de acordare a compensației pentru diferența de tarif. Întrucât această subvenție aferentă cifrei de afaceri are un impact semnificativ asupra rezultatelor obținute de Societate, politica viitoare a Guvernului în acest sector poate influența derularea activității. Reorganizarea sectorului feroviar în România este o operațiune de lungă durată, și nu se pot cuantifica efectele politicii Guvernului asupra activelor și pasivelor Societății.

Opinia noastră nu conține o rezervă cu privire la aspectele prezentate mai sus.

Aspecte cheie de audit

11. Aspectele cheie de audit sunt acele aspecte care, în baza raționamentului nostru profesional, au avut cea mai mare importanță pentru auditul situațiilor financiare ale perioadei curente. Aceste aspecte au fost abordate în contextul auditului situațiilor financiare în ansamblu și în formarea opiniei noastre asupra acestora și nu oferim o opinie separată cu privire la aceste aspecte cheie.

Aspect Cheie de audit

Modul de abordare în cadrul auditului:

a) Recunoașterea veniturilor

A se vedea **Nota 2.25 "Politici contabile - Recunoașterea veniturilor"** și **Notele 20 "Analiza pe categorii a veniturilor"** și **22 "Alte venituri operationale"**

Politica de recunoaștere a veniturilor este prezentată în Nota 2.19. Cifra de afaceri se compune din venituri din trafic de călători și venituri din subvenții de exploatare aferente cifrei de afaceri.

În conformitate cu ISA, există un risc implicit în recunoașterea veniturilor, cauzat de presiunea pe care conducerea o poate resimți în legătură cu obținerea rezultatelor planificate.

Veniturile Societății sunt recunoscute la momentul încasării biletelor, respectiv eliberării abonamentelor pentru transportul feroviar de călători. Specificul activității conduce la decalaje de până la maxim 30 de zile între momentul recunoașterii venitului și cel al prestării serviciului (efectuarea transportului). Veniturile din subvenții aferente cifrei de afaceri se recunosc la momentul încasării; viramentele de la buget se fac integral în interiorul anului pentru care au fost prevăzute subvențiile.

Procedurile noastre de audit au inclus, printre altele:

- evaluarea principiilor de recunoaștere a veniturilor în conformitate cu prevederile IFRS;
- testarea sistemelor informatice folosite de societate (xSell pentru trafic intern și RTT pentru trafic internațional), precum și a controlului și a proceselor implementate cu privire la reflectarea în contabilitate a vânzărilor de bilete/abonamente de călătorie, în vederea obținerii asigurării necesare cu privire la existența, completitudinea și acuratețea veniturilor raportate în situațiile financiare;
- urmărirea corespondenței veniturilor cu încasările numerar și parțial on-line;
- testarea soldurilor creanțelor comerciale la 31 decembrie 2019, prin transmiterea de scrisori de confirmare directă;
- estimarea efectelor recunoașterii veniturilor la momentul vânzării dreptului de călătorie versus recunoaștere la momentul prestării serviciului.

b) Beneficii acordate salariaților

A se vedea și **Nota 17 "Obligații privind Procedurile noastre de audit au inclus, printre altele: beneficiile postangajare ale angajaților"**

Conform contractului colectiv de muncă, Societatea acordă angajaților săi beneficii la pensionare, egale cu un număr de salarii ale angajatului. Numărul acestor salarii depinde de vechimea în companie.

Costurile acestor beneficii sunt estimate utilizând tehnica actuarială „metoda factorului de credit proiectat”, iar orice câștiguri sau pierderi actuariale sunt recunoscute în contul de profit și pierdere pe măsură ce se realizează.

- Analiza contractului colectiv de muncă pentru a identifica beneficiile acordate;
- Analiza raportului de evaluare actuarială folosit de Societate. Aceasta analiză a inclus și verificarea calificărilor și a reputației expertului extern folosit de conducerea societății;
- Verificarea reflectării corespunzătoare a rezultatelor evaluării în situațiile financiare.

Alte aspecte

12. Situațiile financiare individuale anexate sunt întocmite în baza Reglementările contabile conforme cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară, aprobate prin Ordinul MFP nr. 2844/2016. Cadrul de raportare prevăzut în aceste reglementări face referire la aplicarea IFRS. Conform acestor standarde, o societate-mamă întocmește situații financiare anuale consolidate. La data de referință a situațiilor financiare atașate, Societatea deține controlul într-o companie. Situațiile financiare anexate sunt individuale și nu prezintă nicio ajustare care ar putea fi necesară în vederea consolidării.

13. Acest raport al auditorului independent este adresat exclusiv acționarilor Societății, în ansamblu. Auditul nostru a fost efectuat pentru a putea raporta acționarilor Societății acele aspecte pe care trebuie să le raportăm într-un raport de audit financiar, și nu în alte scopuri. În măsura permisă de lege, nu acceptăm și nu ne asumăm responsabilitatea decât față de Societate și de acționarii acesteia, în ansamblu, pentru auditul nostru, pentru acest raport sau pentru opinia formată.

Alte informații - Raportul administratorilor

14. Administratorii sunt responsabili pentru întocmirea și prezentarea altor informații. Acele alte informații cuprind Raportul administratorilor, care include și declarația nefinanciară, dar nu cuprind situațiile financiare și raportul auditorului cu privire la acestea.

Opinia noastră cu privire la situațiile financiare nu acoperă și aceste alte informații și, cu excepția cazului în care se menționează explicit în raportul nostru, nu exprimăm niciun fel de concluzie de asigurare cu privire la acestea.

În legătura cu auditul situațiilor financiare pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2019, responsabilitatea noastră este să citim acele alte informații și, în acest demers, să apreciem dacă acele alte informații sunt semnificativ inconsecvente cu situațiile financiare sau cu cunoștințele pe care noi le-am dobândit în timpul auditului, sau dacă ele par a fi denaturate semnificativ.

În ceea ce privește Raportul administratorilor, am citit și raportăm dacă acesta a fost întocmit, în toate aspectele semnificative, în conformitate cu informațiile prevăzute la punctele 15-19 din OMFP 2844/2016.

În baza exclusiv a activităților care trebuie desfășurate în cursul auditului situațiilor financiare, în opinia noastră:

- a) Informațiile prezentate în Raportul administratorilor pentru exercițiul financiar pentru care au fost întocmite situațiile financiare sunt în concordanță, în toate aspectele semnificative, cu situațiile financiare;
- b) Raportul administratorilor a fost întocmit, în toate aspectele semnificative, în conformitate cu informațiile cerute de punctele 15-19 din OMFP 2844/2016.

În plus, în baza cunoștințelor și înțelegerii noastre cu privire la Societate și la mediul acesteia, dobândite în cursul auditului situațiilor financiare pentru exercițiul financiar încheiat la data de 31 decembrie 2019, ni se cere să raportăm dacă am identificat denaturări semnificative în Raportul administratorilor. Nu avem nimic de raportat cu privire la acest aspect.

Responsabilitățile conducerii și ale persoanelor responsabile cu guvernanta pentru situațiile financiare

15. Conducerea este responsabilă pentru întocmirea și prezentarea fidelă a situațiilor financiare în conformitate cu OMFP 2844/2016 și pentru acel control intern pe care conducerea îl consideră necesar pentru a permite întocmirea de situații financiare lipsite de denaturări semnificative, cauzate fie de fraudă, fie de eroare.

16. În întocmirea situațiilor financiare, conducerea este responsabilă pentru aprecierea capacității Societății de a-și continua activitatea, prezentând, dacă este cazul, aspectele referitoare la continuitatea activității și utilizând principiul continuității activității ca bază a contabilității, cu excepția cazurilor în care conducerea fie intenționează să lichideze Societatea sau să oprească operațiunile, fie nu are nicio altă alternativă realistă în afara acestora.

17. Persoanele responsabile cu guvernanta sunt responsabile pentru supravegherea procesului de raportare financiară al Societății.

Responsabilitatea auditorului într-un audit al situațiilor financiare

18. Obiectivele noastre constau în obținerea unei asigurări rezonabile privind măsura în care situațiile financiare, în ansamblu, sunt lipsite de denaturări semnificative, cauzate fie de fraudă, fie de eroare, precum și în emiterea unui raport al auditorului care include opinia noastră. Asigurarea rezonabilă reprezintă un nivel ridicat de asigurare, dar nu este o garanție a faptului că un audit desfășurat în conformitate cu ISA-urile va detecta întotdeauna o denaturare semnificativă, dacă aceasta există. Denaturările pot fi cauzate fie de fraudă, fie de eroare și sunt considerate semnificative dacă se poate preconiza, în mod rezonabil, că acestea, individual sau cumulativ, vor influența deciziile economice ale utilizatorilor, luate în baza acestor situații financiare.

19. Ca parte a unui audit în conformitate cu standardele de audit adoptate de Camera Auditorilor Financieri din România, care sunt bazate pe Standardele Internaționale de Audit, exercităm raționamentul profesional și menținem scepticismul profesional pe parcursul auditului. De asemenea:

- a) Identificăm și evaluăm riscurile de denaturare semnificativă a situațiilor financiare, cauzată fie de fraudă, fie de eroare, proiectăm și executăm proceduri de audit ca răspuns la respectivele riscuri și obținem probe de audit suficiente și adecvate pentru a furniza o bază pentru opinia noastră. Riscul de nedetectare a unei denaturări semnificative cauzată de fraudă este mai ridicat decât cel de nedetectare a unei denaturări semnificative cauzată de eroare, deoarece fraudă poate presupune înțelegeri secrete, fals, omisiuni intenționate, declarații false și evitarea controlului intern;
- b) Înțelegem controlul intern relevant pentru audit, în vederea proiectării de proceduri de audit adecvate circumstanțelor, dar fără a avea scopul de a exprima o opinie asupra eficacității controlului intern al Societății;
- c) Evaluăm gradul de adecvare a politicilor contabile utilizate și caracterul rezonabil al estimărilor contabile și al prezentărilor aferente realizate de către conducere;
- d) Formulăm o concluzie cu privire la gradul de adecvare a utilizării de către conducere a contabilității pe baza continuității activității și determinăm, pe baza probelor de audit obținute, dacă există o incertitudine semnificativă cu privire la evenimente sau condiții care ar putea genera îndoieli semnificative privind capacitatea Societății de a-și continua activitatea. În cazul în care concluzionăm că există o incertitudine semnificativă, trebuie să atragem atenția în raportul auditorului asupra prezentărilor aferente din situațiile financiare sau, în cazul în care aceste prezentări sunt neadecvate, să ne modificăm opinia. Concluziile noastre se bazează pe probe de audit obținute până la data raportului auditorului. Cu toate acestea, evenimente sau condiții viitoare

pot determina Societatea să nu își mai desfășoare activitatea în baza principiului continuității activității;

- e) Evaluăm prezentarea, structura și conținutul general al situațiilor financiare, inclusiv al prezentărilor de informații, și măsura în care situațiile financiare reflectă tranzacțiile și evenimentele de bază într-o manieră care realizează prezentarea fidelă.

20. Comunicăm persoanelor responsabile cu guvernanta, printre alte aspecte, aria planificată și programarea în timp a auditului, precum și principalele constatări ale auditului, inclusiv orice deficiențe ale controlului intern pe care le identificăm pe parcursul auditului.

21. De asemenea, furnizăm persoanelor responsabile cu guvernanta o declarație că am respectat cerințele etice relevante privind independența și că le-am comunicat toate relațiile și alte aspecte despre care s-ar putea presupune, în mod rezonabil, că ne afectează independența și, acolo unde este cazul, măsurile de protecție aferente.

22. Dintre aspectele pe care le-am comunicat persoanelor însărcinate cu guvernanta, stabilim acele aspecte care au avut o mai mare importanță în cadrul auditului asupra situațiilor financiare din perioada curentă și, prin urmare, reprezintă aspecte cheie de audit. Descriem aceste aspecte în raportul nostru de audit, cu excepția cazului în care legislația sau reglementările împiedică prezentarea publică a aspectului respectiv sau a cazului în care, în circumstanțe extrem de rare, considerăm că un aspect nu ar trebui comunicat în raportul nostru deoarece se preconizează în mod rezonabil ca beneficiile interesului public să fie depășite de consecințele negative ale acestei comunicări.

Raport cu privire la alte dispoziții legale și de reglementare

23. Am fost numiți de Adunarea Generală a Acționarilor prin hotărârea nr. 23 din 26.11.2018 să audităm situațiile financiare ale **SNTFC "CFR CĂLĂTORI" S.A.** pentru exercițiile financiare 2018 - 2021. Durata totală neîntreruptă a angajamentului nostru este de 2 ani, acoperind exercițiile financiare încheiate la 31.12.2018 și 31.12.2019.

Confirmăm că:

- Opinia noastră de audit este în concordanță cu raportul suplimentar prezentat Comitetului de Audit al Societății, pe care l-am emis în aceeași dată în care am emis și acest raport. De asemenea, în desfășurarea auditului nostru, ne-am păstrat independența față de entitatea audiată;
- Nu am furnizat pentru Societate serviciile non audit interzise, menționate la articolul 5 alineatul (1) din Regulamentul UE nr. 537/2014.

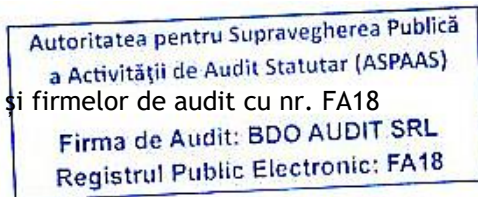
În numele **BDO Audit S.R.L.**

Înregistrat în Registrul Public Electronic al auditorilor financiari și firmelor de audit cu nr. FA18

Numele partenerului: George Stancu

Înregistrat în Registrul Public electronic al auditorilor financiari și firmelor de audit cu nr. AF1821

București, România

23 iulie 2020

